

Lieta Nr. 11270008020
K75-0023-22

LĒMUMS

Rīgā 2022. gada 23. maijā

Ekonomisko lietu tiesa,
tiesnesis Aivars Latkovskis,
 piedaloties procesa virzītājam [redacted], prokurorei [redacted], ar mantu saistītās personas pārstāvjiem [redacted] un zvērinātai advokātei [redacted], slēgtā tiesas sēdē izskatīja procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Aprakstošā daļa

[1] Pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta 2020. gada 29. jūlija ziņojumu, 2020. gada 20. augustā tika uzsākts kriminālprocess Nr. 11270008020 pēc Krimināllikuma 195. panta trešās daļas par to, ka laika posmā no 2017. gada 27. novembra līdz 2018. gada 27. aprīlim Ukrainas pilsoņa [redacted] konts Latvijas kredītiestādē, iespējams, izmantots, lai legalizētu nenoskaidrota noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtus naudas līdzekļus.

Ar procesa virzītājas 2021. gada 8. jūnija lēmumu nolemts izdalīt no kriminālprocesa materiālus, kā arī uzsākt un nodot tiesai procesu par noziedzīgi iegūtu mantu. Lēmumā ierosināts atzīt par noziedzīgi iegūtu un konfiscēt valsts labā [redacted] piederošos līdzekļus [redacted] EUR, kas uzskaitīti *likvidējamās* [redacted] AS iekšējās uzskaites ierakstā Nr. 1

Procesa virzītājas lēmumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[1.1] Neilgi pirms uzņēmuma [redacted] konta Nr. [redacted] slēgšanas, kas notika 2017. gada 28. novembrī, visi līdzekļi kā aizdevums 2017. gada 27. novembrī pārskaitīti uz [redacted] kontu – [redacted] EUR un [redacted] USD. Arestēto līdzekļu izcelsme ir atlikums no šī aizdevuma no [redacted], ņemot arī vērā, ka 2018. gada 27. aprīlī uz [redacted] kontu Čehijas kredītiestādē tika pārskaitīta garantētā atlīdzība [redacted] USD. Savukārt [redacted] līdzekļu izcelsmi veido maksājumi par smērvielām laika posmā no 2014. gada 22. decembra līdz 2015. gada 28. augustam no [redacted] uz [redacted] kontu.

[1.2] Saistībā ar 2017. gada 27. novembra aizdevuma līgumu [redacted] sākotnēji kredītiestādē iesniedza tikai līguma pirmo lappusi. Tikai pēc Latvijas kredītiestādes 2020. gada 26. februāra pieprasījuma [redacted] iesniedza visu aizdevuma līgumu. Līgums paredz, ka aizdevējam ir pienākums aizdot maksimālā apjomā [redacted] USD un aizdevuma atmaksas termiņš ir 5 gadi. Aizdevuma līgumu no uzņēmuma puses parakstīja nominālā

direktore [redacted] Viņas paraksts aizdevuma līgumā būtiski atšķiras no citiem parakstiem, kurus izpildīja [redacted] un kas bija kredītiestādes rīcībā.

Athilstoši 2018. gada 5. jūnija līgumam, ko parakstīja [redacted] un [redacted] nominālā direktore [redacted] [redacted] pieņem prasījuma tiesības, kas izriet no 2017. gada 27. novembra aizdevuma līguma. Cesijas līgumā ir noformēšanas trūkumi. Turklāt [redacted] no 2017. gada 14. novembra ir uzņēmuma patiesais labuma guvējs, tāpēc nav saprotams šāds līgums. [redacted] paraksts cesijas līgumā ir līdzīgs parakstam, kas izpildīts aizdevuma līgumā [redacted] paraksta vietā.

[1.3] [redacted] bija Latvijas kredītiestādes klients no 2017. gada 20. jūlija un saskaņā ar klienta anketu konta līdzekļi ir paredzēti uzkrājumiem un tēriņiem personiskajām vajadzībām, bet līdzekļu izcelsmes avots ir alga (honorāri) un uzņēmējdarbības ienākumi. [redacted] ir vairāku uzņēmumu īpašnieks, kā arī viņam ir politiski nozīmīgās personas statuss, jo no 2006. līdz 2015. gadam viņš bija Ukrainas pilsētas domes deputāts, bet no 2010. līdz 2015. gadam bija arī pilsētas padomes pastāvīgās komisijas loceklis arhitektūras un pilsētplānošanas jautājumos. Finanšu izlūkošanas dienests ir saņēmis informāciju no analoga ārvalstu dienesta, ka [redacted] laika posmā no 2010. līdz 2019. gadam veica līdzekļu pārskaitījumus lielā apmērā Ukrainas kredītiestāžu kontos, kas neatbilst viņa oficiālajiem ienākumiem.

[1.4] [redacted] ir Lielbritānijā 2014. gadā reģistrēts uzņēmums kā komandītsabiedrība, kuras dibinātāji ir [redacted] (galvenais partneris) un [redacted] (komandītpartneris). Šie dibinātāji figurē publikācijās par naudas atmazgāšanas shēmām kā nominālie noziedzīgo grupējumu īpašnieki, t. sk. Moldovas kredītiestādes krāpšanas lietā, Ukrainas bijušā politiķa korupcijas lietā un korupcijas lietā Ukrainas valsts degvīna grupas uzņēmumā.

Lielbritānijas reģistros norādīts, ka [redacted] 2017. gada 23. augustā ir anulēta (likvidēta). Latvijas kredītiestādes 2020. gada 30. jūlija informācijas kopsavilkumā redzams, ka pēdējā laikā uzņēmums nenodarbojās ar aktīvu saimniecisko darbību. Kad Skotijas reģistrs pieprasīja atklāt informāciju par patiesajiem labuma guvējiem, uzņēmums pieņēma lēmumu par konta slēgšanu un personīgo līdzekļu pārskaitīšanu.

Latvijas kredītiestādē kā patiesā labuma guvējs ir norādīts [redacted], bet saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Lielbritānijā kā persona ar būtisku ietekmi norādīts cits Ukrainas pilsonis [redacted] bet dokumentos, kas iesniegti darījumu pamatošanai, kā pārstāvis ir norādīta nominālā direktore [redacted] Lielbritānijas reģistros [redacted] norādīts kā persona ar būtisku ietekmi (patiesais labuma guvējs) 2017. gada 14. novembrī, kas ir laiks, kad Skotijā reģistrētām komandītsabiedrībām tika noteikta prasība atklāt informāciju par patiesajiem labuma guvējiem. Turklāt šis datums ir arī neilgi pirms uzņēmumu konta slēgšanas Latvijas kredītiestādē – 2017. gada 28. novembrī.

[redacted] konti atvērti Latvijas kredītiestādē, kam nav ekonomiska pamatojuma un izdevīguma. Par uzņēmumu nav pieejama informācija, kas liecinātu par tā saimniecisko aktivitāti. Latvijas kredītiestādē konta atvēršanā [redacted] ir norādīts kā pilnvarotā persona. Maksājuma karti, kas piesaistīta uzņēmuma kontam Nr. [redacted], izmantoja [redacted], t. sk. veikti maksājumi veikalos, viesnīcās un restorānos.

[1.5] [redacted] ir Ukrainā reģistrēts uzņēmums, kura patiesais labuma guvējs ir [redacted] kuram no 2018. gada 1. oktobra pieder arī [redacted] % no uzņēmuma

pamatkapitāla, bet iepriekš īpašnieks no 2010. gada bija viņa tēvs [REDACTED] [REDACTED]). Savukārt uzņēmuma vadītājs no 2020. gada ir [REDACTED]. Uzņēmuma mājaslapā norādīts, ka uzņēmums ir lielākais smērvielu izplatītājs Ukrainas dienvidaustrumos. Par [REDACTED] publiski pieejama negatīva informācija par to, ka tas bija iesaistīts Ukrainā 2018. gadā uzsāktā kriminālprocesā par noziedzīgas shēmas organizēšanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas un nelikumīgas iedzīvošanās. Tiesas lēmumā minētas 126 juridiskās personas, t. sk. [REDACTED]

[REDACTED] laika posmā no 2014. gada 4. novembra līdz 14. novembrim pārskaita uzņēmumam [REDACTED] par smērvielām [REDACTED] USD, bet [REDACTED] tieši šo pašu summu tālāk pārskaita no 2014. gada 12. novembra līdz 18. novembrim [REDACTED]

Laika posmā no 2014. gada 22. decembra līdz 2015. gada 28. augustam no [REDACTED] [REDACTED] uz [REDACTED] kontu par smērvielām tiek pārskaitīti kopumā [REDACTED] USD. Nav saprotams, kāpēc sākotnēji bija jāiesaista cits uzņēmums [REDACTED] ja vēlāk pa tiešo tiek veikti šie maksājumi.

[1.6] S. Turšins, atbildot uz Latvijas kredītiestādes 2020. gada 20. februāra pieprasījumu, t. sk. iesniegt pārvadājuma dokumentus (CMR), skaidroja, ka 2017. gada 27. novembrī tika noslēgts aizdevuma līgums ar [REDACTED], kur aizdevuma mērķis bija komerciāla nekustamā īpašuma iegāde Latvijā turpmākas saimnieciskās darbības veikšanai, kā arī papildu ienākumu gūšana no obligācijām, kuru ienesīgums ir lielāks par aizdevuma līgumā noteikto likmi. Saistībā ar aizdevuma līgumu tika parakstīts arī līgums par prasījuma tiesību nodošanu no 2018. gada 5. jūnija. [REDACTED] saistībā ar [REDACTED] [REDACTED] un [REDACTED] darījumiem skaidroja, ka 2014. gada 6. novembrī tika noslēgts līgums par [REDACTED] smērvielu un šķidrumu piegādi. Prece tika piegādāta pilnā apjomā, parādu nav un nepastāv pušu pretenzijas, bet līguma darbības termiņš ir beidzies. [REDACTED] saistībā ar [REDACTED] un [REDACTED] darījumiem skaidroja, ka bija noslēgts 2014. gada 22. septembra līgums par [REDACTED] un [REDACTED] smērvielu materiālu piegādi.

[REDACTED] arī norādīja, ka viņam nav pienākums glabāt uzņēmuma [REDACTED] [REDACTED] dokumentāciju par darbību 2014. un 2015. gadā, kā arī pieprasītā informācija ir vairāk nekā 5 gadus sena.

[1.7] Uzņēmums [REDACTED] laika posmā no 2016. gada 18. oktobra līdz 2017. gada 17. februārim veica maksājumus [REDACTED]. Pēc Latvijas kredītiestādes pieprasījumu sniegt skaidrojumu un iesniegt darījumus apliecinošus dokumentus, t. sk. pārvadājuma dokumentus (CMR), [REDACTED] apstiprināja, ka šie maksājumi ir veikti par smērvielu piegādi, tomēr prece netika piegādāta. Uzņēmumam [REDACTED] 2017. gada 1. jūnijā tika nosūtīta pretenzija par neizpildītajām saistībām [REDACTED] EUR, uz ko tika saņemta atbilde, ka uzņēmums nevar veikt preču piegādi un piedāvāja noslēgt aizdevuma līgumu par šo summu, atzīstot neizpildītās saistības un apņēmoties apmaksāt 3 gadu laikā. Aizdevuma līgumu Nr. [REDACTED] no [REDACTED] [REDACTED] puses parakstīja [REDACTED]

Uzņēmums [REDACTED] ir Latvijas kredītiestādes melnajā sarakstā, ar kuru 2017. gada 21. martā izbeidza attiecības, jo tika identificēti vairāki riski, t. sk. uzņēmums fiziski neeksistē, saņemti maksājumi no Ukrainas un Skotijas uzņēmumiem, bet izejošie maksājumi ir Belizā reģistrētiem uzņēmumiem.

[1.8] [redacted] iesniedza informāciju, ka viņam Ukrainā nav nodokļu parādu vai citu pretenziju no Ukrainas valsts nodokļu dienesta puses. [redacted] nav saukts pie kriminālatbildības Ukrainā.

[1.9] Saskatāmas vairākas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas pazīmes, piemēram: [redacted] kontos nav konstatēti darījumi, kas liecinātu par reālu saimniecisko darbību, piemēram, telpu noma, elektrības rēķini u. tml.; kontā saņemti maksājumi par precī, bet nav konstatēti preču iegādes darījumi; konti izmantoti ilgstošai līdzekļu uzglabāšanai, nevis saimnieciskās darbības nodrošināšanai; [redacted] kontu izmantošanai Latvijas kredītiestādē nav saprotams ekonomiskais pamats.

[1.10] Krimināllietas nodošana tiesai saprātīgā laika posmā objektīvu iemeslu dēļ nav iespējama, jo nav savākts pietiekams pierādījumu kopums attiecībā uz personu vainu, kā arī tiek izmeklēts sarežģīts ekonomiska rakstura noziedzīgs nodarījums ar starptautiskajiem elementiem, kas izdarīts ilgstošā laika posmā un īstenots ģeogrāfiski plašā teritorijā.

[2] Tiesas sēdē 2022. gada 13. maijā piedalījās procesa virzītāja, prokurore un ar mantu saistītās personas pārstāvji. Procesā virzītāja un prokurore uzturēja 2021. gada 8. jūnija lēmumā minētos apsvērumus, kā arī procesā virzītāja savus paskaidrojumus iesniedza rakstveidā (2. sējuma 56.-57. lapa).

[3] Ar mantu saistītās personas pārstāvji tiesas sēdē, atsaucoties arī uz jau lietā esošajiem (kredītiestādei sniegtajiem) paskaidrojumiem un 2022. gada 13. maijā rakstveidā iesniegtajiem paskaidrojumiem, norādīja šādus apsvērumus.

[3.1] Nepastāvēja Kriminālprocesa likuma 626. pantā minētie priekšnoteikumi procesa uzsākšanai. Faktiski procesā virzītāja nav veikusi nekādas izmeklēšanas darbības, pārrakstīti kredītiestādes un Finanšu izlūkošanas dienesta saņemtie materiāli un nav pievienots neviens jauns pierādījums.

[3.2] Nepastāv ziņas par predikatīvo noziedzīgo nodarījumu. Turklāt Ukrainā 2021. gada 12. maijā pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu. Atbilstoši Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmajai daļai ārpus saprātīgām šaubām ir jāpierāda predikatīvā noziedzīgā nodarījuma esamība. Finanšu izlūkošanas dienesta metodoloģiskos materiālus par tipoloģijām nevar izmantot kā pierādījumu.

[3.3] Ar mantu saistītajai personai nav radies pierādīšanas pienākums atbilstoši Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļai, jo tā neapzinājās, ka viņai ir uzlikts šāds procesuālais pienākums.

[3.4] Ar mantu saistītā persona ir sniegusi skaidrojumu un dokumentus pēc kredītiestādes pieprasījuma. Tiesai iesniegts [redacted] notariāli apstiprināts paskaidrojums par aizdevuma un cesijas apstākļiem. [redacted] ir [redacted] [redacted] patiesais labuma guvējs, kurš reģistrēts 2017. gada 14. novembrī. Viņš apstiprina, ka ir parakstījis 2017. gada 27. novembra aizdevuma līgumu un 2018. gada 5. jūnijā cesijas līgumu. [redacted] šobrīd darbojas kā aktīvs uzņēmums saskaņā ar Lielbritānijas publiski pieejamo uzņēmumu reģistru.

[3.5] [redacted] nodarbojas ar smērvielu tirdzniecību, līdzekļi, kas nonāca kontā bija par pārdotajām precēm. Saskaņā ar 2014. gada 13. februāra aģenta līgumu sākotnēji [redacted] kā privātpersona, bet ar 2014. gada 16. oktobra pārjaunojumu [redacted] kā aģents organizēja [redacted] sadarbību ar [redacted] ražoto eļļas un smērvielu piegādātāju, kur kopējā līguma summa bija [redacted] EUR. Saskaņā ar aģenta līguma 3.9. punktu samaksas veids var

būt arī jebkuru preču nodošana aģentam kā bonuss par veiksmīgu sadarbību. [REDAKCIJA] [REDAKCIJA] 2014. gadā tika piešķirts bonuss preču veidā, ko pēc tam piegādāja tam pašam [REDAKCIJA] un [REDAKCIJA]. Sadarbības faktu apstiprina arī tiesu ekonomiskā ekspertīze, kas iesniegta tiesvedības laikā.

[3.6] Ukrainas tiesu ekonomiskajā ekspertīzē ir arī atzinums par sadarbību starp [REDAKCIJA] un [REDAKCIJA], t. sk. norādīts, ka aizdevuma saņemšanai nav nodokļu seku Ukrainā. Par [REDAKCIJA] finansiālo darbību Ukrainā veica izmeklēšanu un izmeklēšanas rezultātā 2021. gada 12. maijā tika pieņemts lēmums izbeigt procesu pret [REDAKCIJA] par izvairīšanos no nodokļu nomaksas Ukrainā. Ņemot vērā situāciju Ukrainā, ir loģiski, ka [REDAKCIJA] daļu savu līdzekļu vēlējās izvietot ārpus Ukrainas, neslēpjot sevi kā patieso labuma guvēju.

[4] Tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 629. panta sestajai daļai atzina, ka tiesas sēdē nav iespējams pieņemt lēmumu, tāpēc lēmums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2022. gada 23. maijā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzklusot lietas dalībnieku viedokli, atzīst, ka arestētā manta ir atzīstama par noziedzīgi iegūtu un ir konfiscējama.

[6] Tiesa atzīst, ka procesa virzītāja ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 626. panta pirmās daļas 2. punkta nosacījumus. Tiesa konstatē, ka nav savākts pietiekams pierādījumu kopums attiecībā uz personu vainu kriminālprocesā, t. sk. ir nepieciešama pierādījumu iegūšana starptautiskās sadarbības ietvaros. Tādējādi tiesa secina, ka objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama.

[7] Saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 03.05.2022.) noziedzīgi iegūta manta ir manta, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā. Tomēr pēc būtības regulējums nav mainījies, jo esošā redakcija paredz tikai redakcionālas izmaiņas - noziedzīgi iegūta manta ir jebkāds ekonomisks labums, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonācis noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā. Kriminālprocesa likuma 124. panta sestā daļa paredz, ka kriminālprocesā un procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme. Savukārt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļai, ja kriminālprocesā iesaistītā persona apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību ir šai personai.

[7.1] Kriminālprocesa likuma 124. panta sestā daļa neparedz, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu būtu nepieciešams pierādīt konkrētu predikatīvo noziedzīgo nodarījumu. Tā kā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek vērtētā personu vaina, kā arī likumdevējs ir samazinājis pierādīšanas standartu līdz "visticamāk" attiecībā uz noziedzīgās mantas izcelsmi, tad šajā procesā nav iespējams un nav arī pienākums ārpus saprātīgām šaubām pierādīt konkrēta predikatīvā noziedzīgā nodarījuma esamību. Arī no Kriminālprocesa likuma 124. panta septītās daļas un 125. panta trešās daļas un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 5. panta 2.¹ daļa izriet, ka nav nepieciešams konstatēt konkrētu

noziedzīgo nodarījumu (predikatīvo), no kura līdzekļi ir iegūti. Proti, ja pat kriminālprocesā, kurā tostarp tiek konstatēta personas vaina par legalizācijas darbībām, nav nepieciešams pierādīt konkrētu predikatīvo noziedzīgu nodarījumu, tad vēl jo vairāk šāds pierādīšanas pienākums nav attiecināms uz procesu par noziedzīgi iegūtu mantu, kas izdalīts no šī kriminālprocesa un kurā netiek vērtēta vai konstatēta personu vaina.

[7.2] Līdz ar to tiesai šajā procesā ir jāpārbauda, vai pierādījumu kopums ir pietiekošs, lai secinātu, ka arestētajai mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme, bet tiesai nav nepieciešams konstatēt, konkrēti no kura noziedzīgā nodarījuma naudas līdzekļi ir iegūti, kā arī nav nepieciešams ārpus saprātīgām šaubām konstatēt predikatīvā noziedzīgā nodarījuma esamību.

[8] Finanšu izlūkošanas dienesta ziņojumā (1. sējuma 4.-6. lapa) un arī procesa virzītājas lēmumā norādīts, ka nav identificēts konkrēts predikatīvais noziedzīgais nodarījums. Procesā virzītāja lēmumā apgalvots, ka arestētos naudas līdzekļus veido saņemtais aizdevums [redacted], bet šos līdzekļus savukārt veido saņemtie maksājumi no [redacted]. Ar mantu saistītā persona neapšaubā šādu arestētās mantas izcelsmi (maksājumu esamību), bet nepiekrīt procesa virzītājas apgalvojumiem par maksājumu pamatojumu, darījuma apstākļiem un citiem aspektiem, kas procesa virzītājas ieskatā liecina par arestētās mantas noziedzīgo izcelsmi.

Tiesa konstatē, ka lietas materiālos nav pat iesniegts [redacted] konta Nr. [redacted] izraksts, bet ir iesniegts tikai maksājuma kartes konta Nr. [redacted] izraksts (1. sējuma 107.-126. lapa un 2. sējuma 81.-98. lapa). Tomēr ar mantu saistītā persona nevienā brīdī nav apšaubījusi procesa virzītājas lēmumā minētos ienākošos un izejošos maksājumus [redacted] konta Nr. [redacted]. Līdz ar to arī tiesai nav pamata apšaubīt procesa virzītājas lēmumā norādīto un arī no netiešajiem pierādījumiem (piemēram, Finanšu izlūkošanas dienesta ziņojums vai klienta izpētes materiāli – 1. sējuma 95. lapa) izrietošo finanšu plūsmu saistībā ar [redacted] darījumiem. Tādējādi tiesa vērtēs pierādījumus saistībā ar procesa virzītājas lēmumā norādītajiem apsvērumiem par darījuma apstākļiem un citiem apstākļiem, kas procesa virzītājas ieskatā ir pietiekoši, lai atzītu, ka arestētajai mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme.

[9] Tiesa atzīst, ka [redacted] ir čaulas veidojums. No lietas materiāliem izriet un arī tiesas sēdē ar mantu saistītās personas pārstāvis apstiprināja, ka uzņēmumam bija konts tikai Latvijas kredītiestādē. No maksājumu plūsmas izriet, ka netika veikti maksājumi, kas saistīti ar aktīvu saimniecisko darbību, t. sk. telpu noma, elektrības rēķini u. tml. (1. sējuma 4. lapa). Nav pat konstatēti maksājumi par preču iegādi, bet tiek saņemti tikai maksājumi par šo preču pārdošanu. Netiek arī noliegts, ka uzņēmuma pārstāvji (t. sk. [redacted]) bija nominālās amatpersonas. Gan procesa virzītāja, gan ar mantu saistītā persona atsaucās uz publiski pieejamo informāciju no Lielbritānijas uzņēmumu reģistra (*Companies House*). Ar mantu saistītā persona pat apgalvoja tiesas sēdē, ka uzņēmums šobrīd ir aktīvs un tas izriet no publiskajiem reģistriem. Tomēr tiesa netic šādam apgalvojumam, jo gan no publiski pieejamā reģistra, gan no lietas materiāliem izriet, ka [redacted] tika uzsākts likvidācijas process no 2017. gada augusta. Informācija par uzsākto likvidāciju ir arī 2018. gadā. Nav arī iesniegti nekādi citi pierādījumi, kas liecinātu, ka iepriekš vai šobrīd šis uzņēmums būtu veicis jebkādu aktīvu saimniecisko darbību. Turklāt no 2017. gada uzņēmuma vienīgais konts ir slēgts un pilnīgi visi līdzekļi ir pārskaitīti uz

aizdevuma līguma pamata [redacted] Tāpēc saimnieciskās darbības veikšana bez līdzekļiem un bez norēķinu konta nav iedomājama. Proti, vismaz no 2017. gada uzņēmums pastāv tikai formāli un neveic nekādas aktivitātes. Tādējādi ar mantu saistītās personas apgalvojums, ka arī šobrīd uzņēmums ir aktīvs, ir ļoti nosacīts un saistīts tikai ar to, ka uzņēmums vēl formāli ir reģistrēts Lielbritānijas uzņēmumu reģistrā.

[9.1] Kredītiestādei 2014. gadā tiek norādīts (2. sējuma 69. lapa), ka [redacted] [redacted] darījuma partneri ir no Ukrainas, Somijas un Turcijas un darījumi saistīti ar motoreļļas un auto rezerves daļu pirkšanu un pārdošanu. Arī tiesvedības laikā ar mantu saistītā persona apgalvoja, ka uzņēmums veica preču iegādi, pārdošanu un nosūtīšanu. Tomēr ne pēc kredītiestādes pieprasījuma, ne izmeklēšanas vai tiesvedības laikā uzņēmums nespēja iesniegt nevienu dokumentu, kas apliecinātu preču piegādi, pārvietošanu vai vispār uzņēmuma patiesu iesaisti šajos darījumos.

[9.2] Lielbritānijas uzņēmumu reģistrā (piemēram, 2. sējuma 70. lapa) kā [redacted] īpašnieki (komplementārs un komandīts) ir (bija) norādīti divi citi uzņēmumi - [redacted] un [redacted] Par šiem uzņēmumiem ir atrasta negatīva rakstura informācija saistībā ar legalizēšanas un korupcijas shēmām (piemēram, 1. sējuma 86.-87. lapa), kā arī nav atrasta informācija, kas liecinātu par to saimniecisko darbību. Abus uzņēmumus pārstāv nominālā direktore [redacted] (piemēram, 2. sējuma 70.-71. lapa). [redacted] kredītiestādē norāda, ka ir beneficiārs (patiesais labuma guvējs), apliecinot, ka tieši vai netieši kontrolē [redacted] % no uzņēmuma (1. sējuma 68. lapa). Līdz ar to tiesai nerodas šaubas, ka šie uzņēmumi ir tikai nominālie īpašnieki, kas izveidoti, lai nevajadzētu atklāt informāciju par patiesajiem īpašniekiem. Vienlaikus [redacted] darbojas [redacted] vārdā tikai kā pilnvarotā persona (piemēram, 2. sējuma 72.-76. lapa un 99. lapa). [redacted] nevienā brīdī "uz āru" Lielbritānijas uzņēmumu reģistrā neuzrādās kā šī uzņēmuma īpašnieks, oficiāla amatpersona vai persona ar būtisku ietekmi (patiesais labuma guvējs). Gluži pretēji, brīdī, kad Lielbritānijā stājas spēkā obligāta prasība atklāt patiesos labuma guvējus arī attiecībā uz [redacted], sākotnēji uzņēmums izvēlas veikt likvidāciju. Tikai brīdī, kad ir saprotams, ka likvidācijas rezultātā neizdosies tikt pie Latvijas kredītiestādē esošajiem līdzekļiem, likvidācija tiek formāli apturēta un Lielbritānijas reģistros tiek norādīts patiesais labuma guvējs [redacted] Proti, nevienā brīdī [redacted] netiek norādīts kā īpašnieks vai patiesais labuma guvējs. Latvijas kredītiestāde zināja, ka faktiskais īpašnieks ir S. Turšins, tomēr tas izrietēja tikai no paša [redacted] paziņojuma kredītiestādei (1. sējuma 177. lapa), bet ne kredītiestādes dokumentos, ne citos lietas materiālos neuzrādās, ka [redacted] rīkotos faktiskā īpašnieka statusā, proti, viņš rīkojas tikai kā pilnvarotā persona. Tādējādi ir secināms, ka [redacted] "uz āru" centās maksimāli slēpt savu saistību ar uzņēmumu.

[9.3] [redacted] tēvs bija [redacted] īpašnieks (piemēram, 2. sējuma 77. un 79. lapa), bet pats [redacted] par īpašnieku kļuva tikai no 2018. gada. Vienlaikus [redacted] [redacted] darījumos ar [redacted] vienīgais ieguvējs faktiski bija [redacted] Proti, pastāv liela varbūtība, ka [redacted] slēpa savu saikni arī ar uzņēmumu [redacted]

[9.4] Vienlaikus [redacted] ar uzņēmuma līdzekļiem pilnībā rīkojas kā ar savējiem. Pirmkārt, sākotnēji aģenta līgums tika noslēgts ar [redacted], bet neilgā laika posmā tika pārslēgts uz uzņēmumu. Otrkārt, Latvijas kredītiestādē ar uzņēmuma kontu rīkojās tikai [redacted] uz pilnvaras pamata. Treškārt, no uzņēmuma maksājuma kartes konta (1. sējuma 107.-126. lapa un 2. sējuma 81.-98. lapa) nepārprotami izriet, ka uzņēmuma līdzekļi tika

izmantoti faktiski tikai personiskajām vajadzībām. Tādējādi tiesas ieskatā [redacted] ir čaulas veidojums, kurš neveica nekādu saimniecisko darbību, bet pastāvēja tikai un vienīgi, lai organizētu ekonomiski nepamatotu naudas līdzekļu kustību un veiktu [redacted] līdzekļu apgrozījumu un uzkrāšanu, vienlaikus slēpjot šo līdzekļu patieso piederību. To apstiprina arī citi netiešie pierādījumi.

[10] [redacted] lai iztukšotu savu kontu, nevis veica dividenžu izmaksu vai peļņas novirzīšanu tā faktiskajam īpašniekam, bet formāli noslēdza aizdevuma līgumu. Aizdevuma līgumā kā maksimālā aizdevuma summa bija norādīta [redacted] USD, proti, tāds apmērs "ar rezervi", lai pilnībā varētu saņemt visus uzņēmuma līdzekļus. Ar mantu saistītās personas skaidrojums, ka aizdevums bija paredzēts komerciāliem mērķiem, nav ticams. No aizdevuma līguma nosacījumiem (piemēram, 5 gadu termiņš bez faktiskas procentu maksāšanas), rīcības ar saņemto aizdevumu un vēlāk noslēgtā cesijas līguma neizriet, ka vispār būtu plānots šādu aizdevumu atmaksāt. Nav arī nekādas loģikas, ka uzņēmums, kas faktiski atrastos likvidācijas procesā veiktu ilgtermiņa un riskantu aizdevumu, jo netika paredzēts arī nekāds nodrošinājums. Turklāt aizdevums tiek izsniegts fiziskajai personai, kurai uz aizdevuma izsniegšanas brīdi vismaz oficiāli nebija tiesības pretendēt uz tās mantu un nebija nekādas citas saiknes ar uzņēmumu (izņemot pilnvaru). Proti, aizdevums tika noslēgts un iesniegts kredītiestādei tikai tāpēc, lai radītu šķietamu ticamību līdzekļu pārskaitījumam. Aizdevuma līgums ir, visticamāk, simulatīvs, proti, lai slēptu, ka tā faktiski ir peļņas (dividenžu) izmaksa vai citādāks bezatlīdzības darījums, t. sk., lai slēptu, ka arī aizdevuma izmaksas brīdī [redacted] joprojām bija uzņēmuma faktiskais īpašnieks. Tā kā oficiāli neuzrādījās informācija, ka S. Turšins ir faktiskais īpašnieks, tad bija jāizveido patiesībai neatbilstošs aizdevuma līgums.

[10.1] Tiesa arī konstatē, ka kredītiestādei faktiski tika iesniegts viltots dokuments. Sākotnēji kredītiestādei iesniedza tikai aizdevuma līguma 1. lappusi (1. sējuma 26.-27. lapa), kur norādīts, ka no uzņēmuma puses līgumu paraksta [redacted]. Pēc kredītiestādes pieprasījuma iesniegt visu līgumu tika iesniegtas visas līguma lapas, bet bija acīmredzami, ka [redacted] paraksts atšķiras, ko vēlāk nenoliedza arī ar mantu saistītā persona (2. sējuma 220. lapa). Tas arī papildus apstiprina to, ka aizdevuma līgums tika steigā un mākslīgi sagatavots, lai tikai pamatotu visu līdzekļu pārskaitījumu [redacted], vai arī aizdevuma līgums tika noformēts pat ar atpakaļejošu datumu, proti, brīdī, kad [redacted] faktiski vairs nepastāvēja un nebija iespējams nodrošināt [redacted] parakstu.

[10.2] [redacted] rakstveidā iesniedza apliecinājumu (2. sējuma 220. lapa), ka faktiski ir [redacted] patiesais labuma guvējs jau no 2017. gada 19. oktobra, bet Lielbritānijas uzņēmumu reģistrā šāda informācija norādīta no 2017. gada 14. novembra. Viņš arī apliecināja, ka ir parakstījis aizdevuma līgumu. Tomēr nav ticami, ka, būdams vienīgais patiesais labuma guvējs, [redacted] visus uzņēmuma līdzekļus nodot trešajai personai. Tas noteikti nav uzņēmuma interesēs. Savukārt, ja tas būtu [redacted] kā patiesā labuma guvēja interesēs, tad nebūtu loģiski, ka cesijas līgums ir noslēgts tikai 2018. gada 5. jūnijā. Proti, jau sākotnēji būtu noslēgti abi līgumi, ja tas tiešām būtu [redacted] interesēs. Turklāt loģiski būtu, ja uzņēmums pats veiktu attiecīgās saimnieciskās darbības (nekustamā īpašuma iegāde vai obligāciju iegāde) vai arī [redacted] kā vienīgais tā brīža patiesais labuma guvējs līdzekļus pārskaitītu uz savu kontu, likvidētu uzņēmumu un aizdevumu izsniegtu savā vārdā vai arī pats veiktu attiecīgās investīcijas. Tiesa arī konstatē, ka [redacted] no 2020. gada ir arī [redacted]

vadītājs, bet nav tā īpašnieks (1. sējuma 5. lapa). Proti, [redacted] kā [redacted] īpašniekam (2. sējuma 77. lapa) faktiski ir vismaz netieša ietekme pār [redacted]

[10.3] Šie apstākļi liecina, ka [redacted] bija faktiskais īpašnieks un patiesais labuma guvējs arī aizdevuma līguma un cesijas līguma noslēgšanas laikā. Lielbritānijas uzņēmumu reģistrā, iespējams, ir norādīta nepatiesa informācija par patieso labuma guvēju, jo arī pēc [redacted] norādīšanas kā patiesajam labuma guvējam, visus uzņēmuma līdzekļus pilnībā saņēma [redacted]. Arī [redacted] likvidāciju, visticamāk, nācās apturēt tāpēc, ka [redacted] pilnvarai bija beidzies termiņš (2. sējuma 99. lapa), kā arī kredītiestāde atteicās veikt pārskaitījumu anulēta uzņēmuma vārdā (1. sējuma 59. lapa). Tāpēc vajadzēja formāli atjaunot uzņēmuma darbību un noformēt jaunu pilnvaru, kas nebija iespējams, ja netika atklāta informācija par uzņēmuma patieso labuma guvēju. Tas arī norāda, ka formāli likvidācija tika apturēta un par patiesā labuma guvēju tika norādīts [redacted], bet uzņēmumam nebija nolūka turpināt vai uzsākt saimniecisko darbību.

[11] No tiesai iesniegtā aģenta līguma (2. sējuma 232.-242. lapa), piemēram, 1. punkta un 2.1.5. punkta, izriet, ka aģents (sākotnēji [redacted] un vēlāk [redacted]) darbojas tikai kā starpnieks. Līgumi tiek slēgti starp [redacted] un piegādātājiem. Proti, no aģenta līguma izriet, ka attiecīgi gan līgumi, gan maksājumi tiek veikti starp pusēm un aģents tikai palīdz savest puses un kārtot organizatoriskus jautājumus. Līgumā arī ļoti nekonkrēti norādīts atlīdzības apmērs aģentam (līguma 3.2. un 3.3. punkts). Tiesa arī nekonstatē, ka aģenta līgums paredzētu veikt aģentam pienākumus pašam iepirkt jebkādas preces vai tās tirgot. Aģents ir tikai organizatorisks starpnieks. Šāds līguma veids, turpmāki maksājumi un dokumentācijas neesamība neļauj ticami konstatēt, ka [redacted] [redacted] vispār būtu veicis kādas darbības, kas saistītas ar aģenta līguma izpildi. Vērtējot to kopsakarā ar apstākli, ka [redacted] faktiski neveica nekādu saimniecisko darbību, tai nebija biroja un darbinieku, secināms, ka šāds aģenta līgums neatbilst ekonomiskajai loģikai un ir noslēgts tikai tāpēc, lai radītu šķietami ticamu pamatu līdzekļu pārskaitījumiem uz [redacted] kontu. Ar mantu saistītā persona norāda, ka [redacted] veica aktīvas darbības un veica preču iegādi un nosūtīšanu. Šāds skaidrojums ir pretrunā ar aģenta līgumu, jo, pirmkārt, līgums nemaz neparedz, ka aģents pirktu preces savā vārdā un tālāk tās pārdotu kādam citam. Otrkārt, nav neviena dokumentāra pierādījuma, ka aģents veiktu kaut vienu no šīm darbībām, t. sk. aģentam nav nekādas saistības ar preču iegādi vai nosūtīšanu. Šādi apstākļi kopumā apstiprina secinājumu, ka [redacted] neveica saimniecisko darbību un tika mākslīgi iesaistīts darījumu (maksājumu) ķēdē.

[12] Arī [redacted] darījumi ar citiem uzņēmumiem ir bez ekonomiskā pamata. Nav saprotama uzņēmuma [redacted] iesaiste darījumā (piemēram, 1. sējuma 9. lapa), jo [redacted] saņem un pārskaita precīzi tādu pašu naudas summu. Proti, visticamāk, darījuma ķēdē tika mākslīgi iesaistīts vēl papildu uzņēmums tikai finanšu plūsmas radīšanai. Nav saprotams arī darījums ar Belizas uzņēmumu [redacted] (1. sējuma 74.-79. lapa). [redacted] veic vairākus maksājumus 3 mēnešu posmā (no 2016. gada 18. oktobra līdz 2017. gada 17. februārim), tomēr netiek piegādāta pilnīgi neviena prece. Nav saprotama loģika veikt turpmākus maksājumus, ja tiek konstatēts, ka jau pirmajā reizē nenotika nekādas preces piegāde. Savukārt vēlāk (2017. gada 19. jūnijā) ar nominālās direktores [redacted] parakstu šī neatmaksātā naudas summa jau tiek noformēta kā aizdevums, turklāt uz trīs gadu periodu. Nekas arī neliecina, ka šis aizdevums būtu

atmaksāts vai to vispār censtos atmaksāt. Šie apstākļi liecina, ka arī [redacted] darījumi ar citiem uzņēmumiem varētu būt fiktīvi un līdzekļi tika pārskaitīti bez nekāda tiesiska pamata, jo nevienā no šiem darījumiem netika konstatēta reāla preču kustība.

[13] Apstākļi, ka Ukrainā tika izbeigts konkrēts kriminālprocess (2. sējuma 128.-131. lapa) automātiski nenozīmē, ka arestētajai mantai nevarētu būt noziedzīga izcelsme. Pirmkārt, procesa virzītāja nevienā brīdī nebija izvirzījusi apgalvojumu, ka tieši šāda kriminālprocesa esamība ir pamats arestētās mantas atzīšanai par noziedzīgu. Otrkārt, lai konstatētu noziedzīgi iegūtu mantu, nav nepieciešams pierādīt konkrētu predikatīvo noziedzīgo nodarījumu. Treškārt, jau prokurors norādīja, ka Ukraina par konkrētā kriminālprocesa izbeigšanu lēma attiecībā tikai uz konkrēto noziedzīgā nodarījuma sastāvu, kā arī Ukraina vērtēja apstākļus tikai saistībā ar savu jurisdikciju, vērtējot tādus apstākļus, kas bija noskaidroti izmeklēšanā attiecīgā lēmuma pieņemšanas brīdī.

[13.1] Ukrainas eksperta slēdzienā (2. sējuma 178.-216. lapa) tika vērtēti grāmatvedības jautājumi un tas, vai grāmatvedībā pareizi atspoguļoti noslēgtie darījumi un maksājumi, bet netika vērtēts, vai paši darījumi ir patiesi (nav fiktīvi vai simulatīvi). Proti, vai dokumentāri pareizi atspoguļoti darījumi. Līdz ar to Ukrainā ne eksperta slēdzienā, ne lēmumā par kriminālprocesa slēgšanu netika vērtēti tie apstākļi, kas ir par pamatu šajā procesā, lai konstatētu arestētās mantas likumīgu vai noziedzīgu izcelsmi. Tādējādi tiesa šos ar mantu saistītās personas iesniegtos pierādījumus vērtē tikai tādā kontekstā, ka tas vēlreiz apstiprina, ka Ukrainā šobrīd nav konstatēts predikatīvais noziedzīgais nodarījums un nav arī uzsāktu kriminālprocesu. Šie pierādījumi neaplicina arestētās mantas likumīgu izcelsmi.

Turklāt Ukrainas eksperta slēdzienā tieši secināts, ka saistībā ar pirmdokumentu un norēķinu dokumentu neesamību nav iespējams sniegt izvērtējumu par darījuma attiecībām starp [redacted] un [redacted] (2. sējuma 214. lapa). Proti, arī Ukrainas kriminālprocesa ietvaros ar mantu saistītā persona nespēja iesniegt ticamus dokumentus, kas pat grāmatvediski spētu apliecināt darījuma attiecības starp [redacted] un [redacted]. Jāņem arī vērā, ka tiesu eksperts vērtēja darījuma attiecības par laika posmu no 2015. gada 1. februāra līdz 2019. gada 30. novembrim. Proti, eksperts nevērtēja visus darījumus, kas norādīti šajā procesā - aģenta līguma pārjaunojums no 2014. gada 16. oktobra (2. sējuma 242. lapa) un maksājumi veikti jau no 2014. gada 22. decembra. Vienlaikus tiesu eksperts konstatēja, ka dokumentu trūkuma dēļ nav iespējams izdarīt secinājumu, vai pat grāmatvediski darījumi ir korekti atspoguļoti. Tiesu ekspertizē vispār netika analizēts, vai šie darījumi, uz kuru pamata veikti pārskaitījumi, dzīvē ir notikuši. Līdz ar to tiesu eksperta atzinums nav pretrunā ar tiesas secinājumu, ka darījumiem starp [redacted] un [redacted] nebija nekāda ekonomiska pamatojuma.

[13.2] No Ukrainas lēmuma par kriminālprocesa slēgšanu izriet (piemēram, 2. sējuma 129. lapa), ka arī Ukrainas izmeklēšanā tika sniegta informācija, ka no [redacted] tika saņemts "parasts" aizdevums, proti, netiek atspoguļota ne [redacted] patiesā saikne ar [redacted], ne arī tas, ka [redacted] faktiski tie bija ienākumi (peļņas izmaksa), nevis aizdevums. Arī eksperta slēdzienā tiek analizēts tikai tas, vai aizdevuma līgums ir grāmatvediski korekti atspoguļots, vai no šāda aizdevuma līguma rodas nodokļu samaksas pienākums (2. sējuma 211.-213. lapa), bet netiek vērtēts, vai aizdevuma līgums ir tiesisks, proti, vai nav pazīmes par tā fiktīvo vai simulatīvo raksturu.

Līdz ar to Ukrainas eksperta slēdziens nav pretrunā ar tiesas secinājumiem par šā aizdevuma līguma būtību.

[14] Tiesa arī nekonstatē tādu procesuālo pārkāpumu, kas varētu būt par pamatu procesa izbeigšanai. Tiesai arī nav saprotami ar mantu saistītās personas pārstāvju apgalvojumi, ka ar mantu saistītā persona neapzinājās pienākumu pierādīt arestētās mantas likumību. Jau lietas materiālos ir ietverts paziņojums, kas tika nosūtīts 2020. gada 22. septembrī (1. sējuma 22. lapa). Tiesa arī konstatē, ka ar mantu saistītā persona aktīvi izmantoja iespēju sniegt paskaidrojumus un pierādījumus tiesvedības laikā.

[15] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka [redacted] neveica saimniecisko darbību, tika mākslīgi iesaistīts līdzekļu plūsmā un uzkrāšanā. Līdzekļu izcelsmei norādītie aģenta līgumi un aizdevuma līgums neatbilst patiesībai (ir fiktīvi vai simulatīvi), tāpēc šo līdzekļu pārskaitījumiem tiek slēpts vai mākslīgi izdomāts patiesais līdzekļu pārskaitījumu iemesls. Faktiski [redacted] konti tiek izmantoti tikai kā infrastruktūra darījumu veikšanai bez nekāda ekonomiska pamatojuma vai līdzekļu uzkrāšanai [redacted] vai citu personu interesēs. Tādējādi arestētās mantas izcelsmi veido mākslīgi radīti līgumi, kā arī ar mantu saistītā persona nav sniegusi citu ticamu un pārbaudāmu informāciju, kas liecinātu, ka arestētajai mantai ir likumīga izcelsme. Tādējādi no tiesas iepriekš vērtētajiem netiešajiem pierādījumiem ir iespējams izdarīt secinājumu, ka arestētajai mantai, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 630. panta pirmo daļu, tiesa

nolēma

atzīt arestēto mantu – [redacted], dzimis [redacted], piederošos līdzekļus (kreditora prasījumu) [redacted] EUR apmērā, kas uzskaitīti *likvidējamās [redacted] AS* iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [redacted], par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēt valsts labā un iegūtos līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā.

Lēmumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 dienu laikā no lēmuma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā.

Lēmums pieejams tiesas kancelejā 2022. gada 23. maijā.

Tiesnesis

(paraksts)

A. Latkovskis

NORAKSTS PAREIZS
Ekonomisko lietu tiesas
tiesnesis A. Latkovskis

Noraksta parakstīšanas datums ir pievienotā droša elektroniskā paraksta un tā laika zīmoga datums.
Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.